

H. D. KROGH-HANSEN

M. N. S.

Tønsberg den 10. august 1949.

TELEFONER: KONTORET 1246
— PRIVAT 1514

116117

K-H/r&M

Herr generalkonsul Dietrich Hildisch,
c/o fru Edna Forbech,
Lille Oust,
pr. O s l o .

De har anmodet meg om en uttalelse om Deres arbeide for de norske hvalfangerselskapers interesser, spesielt omkring år 1931. Jeg tillater meg i den anledning nedenfor å nevne hva jeg idag kan huske om denne sak. Det er jo nu mange år siden og jeg var den gangen kun tilknyttet norsk hvalfangst i egenskap av fast jurist for Aksjeselskapet "Hektor". Imidlertid fulgte jeg naturligvis forholdsvis godt med fordi jeg den gang bodde hjemme hos min far. Han var sammen med sin kompanjong konsul Finn Bugge enestyrer for det norske hvalfangstselskap Aksjeselskapet "Hektor" fra dets start i 1910 inntil hans død i 1946:

Jeg erindrer at min far ved flere anledninger har nevnt at De No Fa ble startet på Victoria Hotell i Tønsberg. Jeg forstod ham derhen at det var Dem som dengang var primus motor når det gjaldt å få hvalfangerne interessert i det nye foretagende.

I denne anledning hadde jeg igår en konferanse med konsul Bugge, som fortalte at han meget godt husket møtet på Victoria Hotell her i byen ca 1912 hvor, såvidt han nu kunde erindre, De og herr Norenberg hadde bedt ham og min far samt et par andre av hvalfangstermenn i Tønsberg opp til en konferanse. Resultatet var at der her i byen ble tilsagt tegnet omtrent halvparten av den kapital som var nødvendig. Blant annet husket han at han og direktør Gemeiner hver tegnet kr. 100.000.- og min far kr. 50.000.-. Dessuten hadde De gitt tilsagn om tegning av kr. 100.000.- og herr Noenberg^r kr. 50.000.-. Såsnart Tønsberg-hvalfangerne var gått med, var det gått forholdsvis lett å skaffe den øvrige kapital. De No Fa' s betydning som avtager av norsk hvalolje er såpass kjent at jeg ikke går inn på denne sak her.

Med hensyn til Deres arbeide i årene omkring 1931 erindrer jeg at Aksjeselskapet Hektor ved sesongens slutt hadde en usolgt

produksjon av hvalolje på ca. 300.000 fat = 50.000 tonn. Dessuten hadde andre Fönsberg- og Sandefjord- selskaper usolgte kvanta. Den nær sagt eneste kjøper av hvalolje, Unilever, hadde trukket seg tilbake etter å ha kjøpt store kvanta til £ 25 pr tonn og hvaloljeprisen falt etterhvert helt ned i ca £ 8 uten at det var mulig å få avsatt oljen. Man ble da nødt til å lagre oljen i egne hvalfangstskib og legge disse opp i den følgende sesong. Samtlige hvalfangere ble arbeidsledige og verksteder, kjøpmenn, kommuner og andre som mer eller mindre stod i avhengighetsforhold til hvalfangsten kom i en meget vanskelig situasjon. Enkelte av hvalfangstselskapene gikk konkurs, andre fikk moratorium eller akkord.

På grunn av sin dominerende stilling som eneste kjøper av hvalolje kunne den store olje-trust diktere sine betingelser og foreløpig meddelte trusten at man overhodet ikke ønsket å kjøpe hvalolje. I den situasjon som da forelå ble der dannet en organisasjon av de hvalfangstselskaper som hadde usolgt olje for å forsøke å selge oljen i fellesskap. Min far ble formann i organisasjonen, som ble kalt Salgskomiteen av 1931.

Han kom i denne egenskap i forbindelse med Dem. Så vidt jeg erindrer fikk De i oppdrag å forsøke å åpne nye markeder for hvaloljen. Spesielt kan jeg erindre navnet på det store, tyske firmaet Brinchmann og Merget som De satte hvalfangerne i forbindelse med og Deres planer å starte et stort rafineringsverk i Wilhelmshafen, hvor, såvidt jeg erindrer, store tomtearealer ble stillet gratis til disposisjon. Videre husker jeg godt Deres arbeid med å få smeltepunktet på det herdede hvalfett ned fra ca. 40° til ca. 30° C. for å gjøre det mere egnet som spisefett og til innblanding i margarin, og arbeidet med å få bort kalsiumkalsiumsmaken i det herdede fett. Husker jeg ikke feil førte dette Deres arbeide til at man kunde fremstille en margarin som med hensyn til smak, lukt og øvrige egenskaper stod fullt på høide med en hvilken som helst plantemargarin og som var fremstillet av 100 % hvalfett. Jeg var at min far vurderte hele Deres innsats meget høit.

Som nevnt måtte hele den norske hvalfangstflåte gå i opplag på grunn av at de tidligere avtagere av hvalolje trakk seg tilbake. Opplaget hadde som bekjent meget alvorlige følger for det økonomiske liv i samtlige de kommuner som er spesielt avhengig av hvalfangstinntektene, d.v.s. en flerhet av kommunene i Vestfold Fylke, herunder byene Sandefjord, Larvik og Tönsberg.

Når hvalfangstflåten atter kunde bryte opplaget et år efter, skyldtes dette ikke minst det arbeide de hadde utført for å åpne nye

H. D. KROGH-HANSEN

M. N. S.

Tønsberg den 12. august 1949.

TELEFONER: KONTORET 1246
— PRIVAT 1514

K-H/GT

Herr generalkonsul Dietrich Hildisch,
c/o fru Edna Forbech,
Lille Oust,
pr. O s l o.

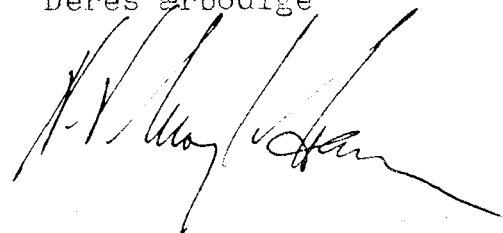
Kjære herr Hildisch,

Jeg beklager meget at jeg først nu har kunnet få ferdig brevet til Dem angående Deres forbindelse med hvalfangsten. Jeg har selv vært bortreist, og ferier ved de forskjellige kontorer har gjort at jeg ennå ikke har funnet de gamle arkiver. Imidlertid har det idag lykkes meg, efterat jeg igår skrev mitt brev til Dem, å få utlånt fra Hvalfangerforeningen i Sandefjord en avskrift av et brev De sendte min far i 1931. Jeg har selv tatt noen avskrifter som i bekreftet stand følger vedlagt. Jeg håper det kan ha noen interesse. Dessverre har jeg ennå ikke kunnet finne noe om den gave Hvalfangerne sendte Dem eller hvilket gullsmedfirma det dreier seg om, men jeg har bragt på det rene at Tostrup i sin tid forarbeidet store sølvskrin. Imidlertid synes jeg De burde henvende Dem til konsul Johan Rasmussen, som såvidt erindres var medlem av Salgskomiteens styre. Min far var ikke formann i Hvalfangerforeningen, men i den såkalte Salgskomite. Såvidt erindres, var konsul Bugge samtidig formann i Hvalfangerforeningen.

I håp om at min erklæring kan være Dem til noen hjelp, sender jeg Dem mine beste hilsener

Deres erbødige

Bilag.

HARALD KROGH-HANSEN

TELEFON 1603

— PRIVAT 1128

2/GEH

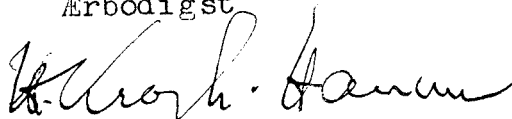
TØNSBERG, den 12. aug. 1949

Herr cand. jur. Alexander Lange,
Vækeröveien 36 B,
Bestun,
OSLO.

Jeg har mottatt Deres brev av 9. ds.
og har med interesse lest hvad De skriver.

Da imidlertid min bror, overretts-
sakfører H. D. Krogh-Hansen, har fått hen-
vendelse om saken og hans kjennskap til
forholdene er like godt som mitt, kan De
regne med at hans svar vil dekke hvad jeg
også vilde ha svart.

Ærbødigst

Kopi til
o.r. sakf. H.D. KROGH-HANSEN.

Hans eller hans avdøde hustrus eiendom, Drammensveien 61, er saaledes etter frigjøringen - som De kanskje vet - uten samtykke fra eieren og uten rettsgyldig dom eller dekret - tømt for sine kunstskeer, innbo og utstyr.

Derpaa rives huset ned mens herr Hildisch sitter i fengsel.

Derpaa opføres paa tomten 3-tre femetasjes aksjegaarder av et temmelig anonymt "konsortium".

Jeg er videre klar over at herr Hildisch under sitt arbeid med aa sikre norsk fettproduksjons uavhengighet er kommet i kollisjon med brit. interesser, hvilket er beklagelig.

Likeledes kan en ha et visst inntrykk av at han ikke var av den populære type, men kanskje noe haardkokt i business. Men disse eiendommeligheter kan ikke rettferdiggjøre at hans banebrytende ~~innsats~~ innsats for deknningen av vitale norske og almenmenneskelige næringsbehov naa skal utslettes og glemmes bort.

Derfor er det nu min innstendige bønn til Dem - herr skibsreder - at De velvilligst gjennomleter Deres erindring og Deres arkiver, forbindelser og utlaaner mig dokumeneter ets, til belysning av H.s innsats og samtidens vurdering av samme.

De kan være forvissat om at jeg ikke skal missbruke Deres eller Deres fars navn, eller mot Deres ønske trekke Dem inn i den paagaende strid om rett og urett her i landet. Jeg er rede til aa overlata til Deres bedømmelse hva jeg evt. maatte komme til aa skriv om forbindelsen mellem Deres far og H, og vil foreta De endr. De evt. maatte finne paakrevet.

Hos herr Hildisch' tidligere jur.konsulent gjenem 25 aar, Dr. Herman Harris A a l l, har jeg funnet opmuntring til i denne saks anledning aa henvenne mig til Dem.

Jeg haaper snart aa høre fra Dem.

Deres ærbødige

Cand. jur. Alexander Lange

Vækerøveien 36 B, Bestun.

P. A. Ormelet den 9.8.49.

Tlf. 55 93 79.

Hildisch

Herr skibsreder Harald Krogh-Hansen,
Tønsberg.

Undertegnede jurist har ut fra interesse for forholdet mellom rett og urett blitt opmerksom paa tilfellet generalkonsul Dr.h.c. Dietrich Hildisch, og har i noen tid arbeidet med aa samle materiale til en rettferdig fremstilling om denne, norske industrijoners innsatts og betydning for norsk hvalfangst og norsk fettindustri m.m.-

Det er i den anledning jeg henvender mig til Dem - herr skibsreder ^FKrogh-Hansen - idet jeg er vitende om at Deres far var en av Hildisch' nærmere forbindelser under bestrebelsene for aa sikre norsk hvalfangst i en kritisk tid... Ja, jeg sitter med det inntrykk at Deres far saa paa herr Hildisch med vennskapelige følelser .

Imidlertid kompliserer rikets aktuelle tilstand unektelig arbeidet med en rettferdig bedømmelse av innsatsen til De-
No- Fa's grunnlegger , idet herr Hildisch' forhold under okkupasjonsaarene fra innflytelsesrikt kretser er gjort til gjenstand for forfølgelse i form av helsenedbrytende, to aar og 7 maaneders fengsling av den 84-aarige mann og ruinerings.

En tiltalebeslutning ennsi rettens dom foreligger ennaa ikke. Av visse grunner vil myndighetene visstnokk heller avvente hans snarlige og paaregnelige død. D t offentliges behandling av Hildischboene hittil er uten tvil enestaaende i norsk retts historie.